

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrť leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravištvu v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mailing-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

„Slovenci in drž. zbor.“

Tako je ime knjižuri, katero je izdal dr. Vošnjak, da osvetluje svoje in svojih drugov delovanje in besedovanje v drž. zboru. „Novice“ imenujejo knjižuro „pogreto rihto“. Karkoli je dobrega zrna v navedenih govorih dr. Vošnjaka, dr. Razlaga, Pfeifferja in Nabergoja, bere se v govorih, koje so nekđaj imeli dr. Costa, Toman itd. — Kar je plitvega, smetljivega in porabljenih fraz v knjižuri, pripada umotvorstvu dr. Vošnjaka et comp. Kakšen namen ima dr. Vošnjak s knjižuro? Malo pobobnati, da Slovenci ne pozabijo, da dr. V. še vedno „amtira“ na rušnji slovenske edinosti. Kakšno je delovanje dr. Vošnjaka et comp., sploh vseh Mladoslavencev, pove naj v vsakem oziru izvrstna, nepristranska Dunajska „Reform,“ ki piše o tem tako:

Mladoslavenci in mladočehi so pokazali manifestacije, ktere mora državopravna opozicija zelo obžalovati, ki pa tudi — in to je znamenito — ustavovercev niso zelo ogrele. Mladoslavenci dajo v nekem spisu, ki se ima med ljudstvo razširjati, račun o svojem delovanju v drž. zboru in se razglašajo popolnoma ustavoverne. Postavijo se na tla ustave, na katerih edino bi se dalo po njihovem mnenju za blagor naroda slovenskega delovati. Ti mladoslavenci menda mislijo, da imamo le dvoje na zbir: zdanjo ustavo ali pa absolutizem. Toda zdanja ustava je s pomislikom po posebni

politični aritmetiki tako ustvarjena, da vladajoči centralistični in nemčurski stranki zagotavlja večino. Če bodo li šSlovenci za mladimi vodji po tleh te ustave, je ponemčenje naroda slovenskega le še vprašanje časa. (Čujte, Slovenci!) — Za mladočeha je Gregr razglasil programen spis, v katerem pa le popolno spreobrnjenje k ustavi še ni izrečeno. Mladočehi hočejo zdanjo ustavo pripoznati le toliko, kar se dotika deželnega zbora, hočejo vstopiti v ta zbor, da bi se pridružili v njem liberalni stranki in za narod češki priborili dobrote zdanjega liberalizma.

Glede državopravnega vprašanja pa se hočejo s staročehi vred stanovitno držati deklaracije. To je sicer nasprotje, kajti po deklaraciji je tudi deželni zbor zoperpostaven; toda če se ne gleda na to, se tudi lahko pritrđi, da zamorejo mladočehi v deželnem zboru marsikaj koristnega doseči; vendar pa bodo le stranko podpirali, ki o češkem državnem pravu noče nič vedeti, ki se zgodovinski samostalnosti kraljevine česke le posmehuje. V Gregrevem spisu se nahaja skoro brezštevilkokrat izraz „svobodomiselná stranka.“ To ravno je glavna stvar: mladočehi hočejo pokazati, da so tudi oni svobodomiselni. Toda saj gre tu najprvo za samostalnost kraljevine česke, zato bi morala svobodomiselnost vsacega zvestega sina domovine česke najprvo obstati v tem, da bi se postavili za svobodo českega kraljestva kot takega. V samostalnem kraljestvu bodo po tem, kakor

v vsaki drugi deželi, se ve da, različne politične, cerkvene, socijalne stranke nastopile. Naj se mladočehi imenujejo svobodomiselná stranka „par excellence;“ vendar pa bi morali spoznati, da svobodomiselná stranka ne more priboriti samostalnosti kraljevine česke, niti je braniti. Tu naj bi jim bil izgled Ogrov dober nauk.

Dokler je bila samostalnost kraljevine Štefanove tlačena, je bila na Ogrskem le ena stranka, ki se najprvo ni potezala za ničesar družega, ko za to, da bi priborila si samostalnost domovine. Zdaj se v samostalnem kraljestvu razvijajo naravno narodne, politične, cerkvene, socijalne stranke.

Popolnoma istih misli so mladoslavenci in mladočehi o tem, da se odpovedo klerikalcem in pridsuzijo boju zoper ultramontanizem. No, to se razume samo po sebi, to je zdaj vladajoča šega; toda slovenski in češki mladiči bi morali vendar premisliti, da se po necerkveni politiki bolj in bolj ločijo od večine naroda svojega“.

Dopisi.

Iz Rihenberga, 23. jul. *) — Dopisnika iz Rihenberga v „Soči“ št. 29. uprašam, kdo da je kriv, da je Rihenberška čitalnica zaspala, ali sedanji predsednik in župan ali kdo drugi? — Odgovori naj, da čitalnica

*) Pričujoči in naslednji dopis iz spod Škr. nismo mislili priobčiti, ker dobro znani zakotni pisac s K. ni vreden, da se mu odgovarja; pa ker le ne miruje, ju priobčimo. URED.

LISTEK.

Iz Kanala do Kala.

(Potopisna črtica.)
(Dalje, glej list. 26. 27.)

Vprašal me bodeš: Če je ta cerkev res tako lepa, čemu pa samuje v tem odljudnem kraju? Prijatelj, prašaj onih, ki so se že postarali, jaz sem za tak odgovor še premlad. Toda, če boš ljudi vprašal, vem da ne prideš stvari do dna. Ljudje ne govore vselej resnice, sosebno takrat ne, kedar so sami krivi, da kaj narobe gré. Popraševal sem in izvedel sem naslednje. Tam doli v Avčah so bili „gospodje“, ki so se pritoževali, da ne morejo vsemu delu v okom. Rekli so: dajte nam pomočnika ali pa razdelite avško duhovnijo tako, da bosta dva delala pa tudi kruh med seboj delila. Ta njih pritožba je bila popolnoma opravičena. Dokler je človek mlad, gré delo že še od rok, ali kedar pride v leta, ne ljubi se mu več iz grape v grapo hoditi, posebno takrat ne, kedar burja brije ali pa hudourniki gospodarijo. Pritožili so se pri tistih, ki zamorejo pomagati. Stvar je

prišla pa tudi ljudem na uho. Svet je pa že tak, da hoče vsak vse vedeti in znati, čeravno mnogi še žlice prav ne zna držati, kedar se v sede za mizo. Šlo je za to, naj se sezidá Nad-Avčem nov. farovž za dva gospoda. Enim je bilo to po volji, drugim pa ne. Mi imamo doma farovž in cerkev, rekli so eni; mi ga pa lahko sezidamo in še lepšega kot je vaš, odgovorili so jim drugi. Beseda dá besedo. Pridelka so imeli tačas ljudje dovolje, v strahu niso hoteli biti nobenemu, zlasti premožniši ne. Usedli so se za mizo.

Napisali se dolgo in široko pismo tega zapopapka, da naj bosta dva farovža in dva gospoda. Poslali so ga tje, kamor je šlo. Višemu glavarju to ni šlo v glavo. Poprašal je onih, od katerih je vedel, da kaj vedó pa tudi ukažejo. Odgovorili so mu: Potrdimo to, kar so „možje“ sklenili. Rečeno, spečeno. V kratkem naredijo iz avške prestare duhovnije dve: eno v Avčah, drugo pri sv. Štefanu v Levpi. — To je nekterim dobro delo, češ: kdo smo mi! Vprašam pa z Enejem v Metastasio-vi Didoni:

Quanto costa però questa vittoria!

Od tega časa saméva ta krasna cerkev med sto in sto let štarimi lipami ter memogredočim

pravi: Postojte in poslušajte! Če ste pastirji, ne dajte palice iz rok. — Dan danes je ljudem žal, da so tako delali, pa po toči, pravijo, ne pomaga zvoniti. Na mestu, da bi bila Nad-Avčem lepa in imenitna farna cerkev, imajo ljudje, ki so brez glave delali, dve majhni zapuščeni cerkvi.

Od zvunaj sva cerkev nekoliko že ogledala; stopiva še va-njo, saj ima dvojne duri. Prvi pogled nama kaže, da je le podružnica, kajti nima niti krstnega kámena, niti obhajilnika. Njega dni so pa samo tukaj krstili. Ko so l. 1570 dovolili, da smejo doma krstiti, postavili so krtilnik v to cerkev ne v avško. To povém zato, da bo sedanji rod vedel, da so bili njegovi predniki pri Materi božji krščeni. Kedaj so začeli v Avčah krstiti, ne vem. Sploh mi je zgodovina teh cerkvi precej nejasna. Zdi se, da so cerkveno premoženje večkrat prekladali. Danes ga ima sv. Martin, jutre Mati božja. Dandanes ima sv. Martin ravno toliko premoženja, da izhaja. Mater božjo oblačijo pa z milodari, ki se stekajo od vseh strani kanalske dekanije. Lastnega premoženja nima.

(Dalje prih.)

je prav za prav že pred 5 leti zaspala in sicer pod prejšnjim njenim predsednikom; uroki so daleč znani, ki so: dober kup drenava pol . . . , vino kakšenkrat da Bog pomagaj, itd., potem je resnico govoril.

Nekteri udje čitalnice.

Iz spod Škratljevca, dne 24. julija. — Neki dopisnik v „Soči“ št. 29. se repenči čez Komenski cestni odbor, zakaj da se ni vladnega posojila udeležil, misleč, da bi ne bilo treba nikoli ga vrniti. Se ve, da on bi ga bil tudi s 500% obresti sprejel; dalej se vtika v sklepe Rihemberškega starešinstva, od katerih sklepov razumeva toliko, kot zajc na boben. Jaz vem, kaj ga grize. Pri drsanju šolskih stolov je očetu celo „medeno godbeno kačjo“ pojedel, ktera ga v želodecu vedno peče; pa naj gre k tovaršu rogoviležu, ga bode uže s kupico Ausbruch—br. bržo potolažil. Za sedaj naj mu bode to dovolj, ker drugega odgovora ni vreden.

Iz Renč, 12. avg. — (Občinske zadeve.) — Ker je moj zadnji dopis še precej v živo dregnul posebno glede kaplanovega stanovanja, omenim še, da se kaplanu tudi pri dohodkih krivica godi. Renška grajščina (gr. Str.), ki je dajala pred skorej polovico duhovske plače, ne daje že 7 let nobenemu kaplanu nič več. Grajščina t. j. sedanji grof je brz pri nastopu svojega gospodarstva ustavil ono plačo in ustanovo ali zadušbino, ktero je po vesti plačevati dolžen, ker le v ta namen je gr. Künburg, da se toliko sv. maš vsako leto za pokoj njegove duše odsluži, dotično zemljišče Renški grajščini volil. Pa kaj, akoravno se je v občinski seji 17. okt. 1869 sklenilo izročiti obravnavo Künburške zadušbine odvetniku in sta bila v ta namen izvoljena kot opravnika dva odbornika J. P. (sedanji župan in A. L. (sedanji denarničar), je dotični sklep le mrtva črka v sejnem zapisniku ostal, kar ne znači ravno veliko marljivost onih mož za pravice g. kaplana.

Menim, da bo prihodnji novi obč. zastop, ki se ima kmali obnoviti, — kajti 3 leta njegovega postavnega obstanka so že davno preč, — bo vzel med drugimi to zadevo v svoje roke, dokler je še čas in ne nastane pravica predavnjenja, to je, da stvar zapade. Vigilantibus jura; le čuječim gre pravica!

Zatorej brihtni Renčanje, zidarji in kmetovalci, volite si ob novi volitvi obč. zastopa, za vašo čast in blagor vnete občinske glavarje, kajti, akoravno je sedanji zastop marsikaj napravil, vender je le vse premalo, kot sem že v zadnjem dopisu omenil. Volite si v prihodnjic poštene može, le izmed od vsih odvisnih krčmarjev ne, in sploh ne takih, od katerih gre ljudska govornica, da županujejo eno leto za občino, ostali dve pa — za se! Drugi pot o razdeljenju obč. pašnikov kaj, ako bode „Gl.“ s tim ustrezno! (Boste prav ustregli. Ur.)

Od gorenje Soče. (Dalje). Kadar hodim ob Soči, vselej mi oči zastajajo po golih vrhovih i peščenih pustotah ob strugi, ki mi vzbujajo le neprijetne občutke. Koliko prostorov je praznih i pustih, kjer bi mogli biti lepi gozdi, deloma tudi polje!

Predniki so grešili nad nami, ker so nepremišljeno sekali gozde, pa nič skrbeli za narast, ampak so z brezumno kozorejo večidel še to končali, kar je samo poganjalo. Pa tudi sedanji rod greši nad seboj i nad svojimi otroci se svojo grozno nemarnostjo. Zato človeku v resnici dobro dè vedeti, da se je vsaj vlada jela nekaj gibati.

Scharnaggl pravi v svojem poročilu, da je tukaj gozdoreji prav ugodno podnebje i zemlja, ter, da bi soško gorovje moralo biti drvarnica vsej deželi, pa, da bi umno gospodarstvo z gozdi moglo prebivalcem zagotoviti bogate dohodke. To spričuje državni trnovski gozd, ki meri 16.854 oralov, i je dal samo 1871 leta 57.034 gold. čistega dohodka, vrh tega pa še za napravo cest i druge stroške 101.270 gold. Tako bi tudi naše gorovje moglo dajati prav lepe dohodke občinam. Pa v resnici je vse nasprotno. Nekatere občine imajo prav veliko gozdov, pa lesa ne pridelajo še za domačo potrebo ne. Na pr. Bovec ima 10 tisuč oralov gozda i vendar mu lesa ne zrasede dosti za svojih 550 družin. Žalostno je pa posebno to, da ne gremo še na bolje, ampak se nam obeta le še večje pomanjkanje; kajti po računu Sch. se na leto pol več lesa poseka, nego ga zrasede. Ravno ta večja poraba lesa od prirastka nam pač kaže skrajni čas i nujno potrebo, da se kaj zdatnega stori v izboljšanje i varstvo gozdov pa v pogozdovanje pustin. Pa kje iskati pomoči? Kmet sam še preveč živi v zastaranem mnenji, da v gozdu nima družega dela, nego trebiti, to je sekati i domu spravljati; zato potrebuje poduka i pomoči. Tedaj gledamo na kmetijsko družbo i vlado. — Kmetijska družba bi tukaj pač našla hvaležnega dela; pa kdo ve, če ona v svojej večini ni tistega mnenja, ko oni inženir, ki je bil lani od vlade gori poslan, da bi Sočo ogledal i nasvetoval, kar je potrebno v varstvo njenega obrežja. Ko mu zatrdujem nujno potrebo reguliranje gorenje Soče, mi res veljaven (!) pomiselk navede, da bi pa po tem Soča pesek, ki ga zdaj tukaj popušča, nanašala doli pod Gorico, ter zasipala polje. Ker nisem „tehnik“ studiral, kakor oni gospod, sem moral seveda obmolkneti. Pa, da pridem zopet k prejšnji besedi, jaz mislim, da kmetijska družba bi nam s podukom i posredovanjem pri vladi mogla veliko koristiti. Le škoda, da njena podružnica v Bovcu preveč dremlje, še bolj žalostno pa je, da so umni kmetovalci v zadnji seji kmetijskega društva sklenili, da se v Kobaridu ne sme ustanoviti podružnica, ki bi gotovo tudi bila v prid revnemu gozdnarstvu.

Vlada do sedaj tudi ni še veliko zdatnega storila, pa vendar uže nekaj. Prepovedala je koze, prepovedala kopanje korenin, sekati sočni les; toda v lastno škodo nekatere občine premalo porajtajo na te c. k. namestnijske določbe, ki so gotovo tako pametne ko potrebne. Upati je, da pri teh negativnih neredbah ne bo ostala, ampak tudi storila kaj pozitivnega. Ne samo skrb za gorenjsko stran, tudi skrb za rodovitno ravnino pod Gorico mora vlado siliti, da še kaj več stori za pogozdovanje, posebno

obrežja Soče, kajti dež i hudourniki po neobraščenem obrežji meljejo grušč v Sočo, ki ga vali seboj doli v ravnino, kjer napravlja znatno škodo. Zato večkrat omenjeno poročilo prav pravi, da pogozdovanje soške doline pomeni cbrambo dolenje ravnine.

Iz Komna, 8. avg. — (Samomor.) Danes ravno ob 9. uri slišal se je strel v vojašnici. Koj potem priteče v bližnjo gostilnico kuharica žandarjev jokaje rekoč: Hitite! hitete! In za njo smo dirjali po stopnicah naravnost v izbo tukajšnjega voditelja žendarmerije. Bil je na postelji, puška je po dolgem na njem ležala i vse skupaj bilo je zagnjeno. Nabito puško je z nogo sprožil, položil je namreč puško po dolgem po sebi, tako da konec cevi je prišel ravno pod brado. Krogla je šla tedej od brade skoz usta pod levim očesom in mu je kost (Stirnbein) nad levim očesom 3 palce na dolgo popolnoma razkrojila in zdrobila. Krogla je dalje šla v zid in je Signal-Pfeife nekoliko poškodovala. V izbi se je kadilo in smrdelo po smodniku in kri je iz čela strašansko tekla. Prišel je tukajšni zdravnik; ko ga je opral, si obstreljeni še ni dal miru, hotel je imeti strupa, da bi pred končal in toliko ne trpel. Ker je imel veliko brado, se še vedelo ni, da je krogla šla pod brado naprej, ampak mislili so, da ga je le v čelo zadelo in razkrojilo, ali proti večeru, ko je komisija iz Trsta in Sežane prišla, so vidili, kako da je.

Pri vseh teh hudih bolečinah je še popoldne čisto i dobro govoril. Zvečer so ga v Trst v bolnišnico peljali. Tudi spovedal se je, in djali so ga v sv. olje, obhajan pa ni bil, ker ni mogel požirati. Ali je že umrl, ne ve se.

Zakaj se je ustrelil, ni nič gotovega. Tukajšni sodnik ga je vprašal, kaj je vzrok, rekel je, da nobeden; popoldne pa je rekel, da slabi jeziki in hudi obrekovalci. Dan pred samomorom ni niti jedel niti pil, ampak klaverno gor in dol po Komnu zamišljen hodil.

Iz Trsta, 9. avgusta. — (M ladoslovenci, strela, povodenj, letina.) Naši mladoslovenci so izvrstni v razdiranju in zaslužijo zato prav ime „razdiravskih mojstrov.“ Razdor in razpor je njihovo geslo, njih program, njih edino delo. Razdor in razpor pa sejejo na vse strani. V narodnem obziru so razdvojili prej zložni in edini narod v dve stranki, razdrli edinost v načelih, v postopanju, ustavili književno napredovanje, ter skušajo odpraviti najbolj koristne narodne naprave in ob veljavo pripraviti najbolj zaslužne slov. može, da bi le oni gospodovali in se šopirili, — V političnem obziru so se njihovi poslanci ločili od državopravne opozicije, postali divjaki, ponižni pomagači nemških ustavovercev, dokler jih ti ne blagovolijo sprejeti v svoje kolo. — V nravnem obziru pa skrbé že njihovi umazani časopisi za to, da se ljudstvo okuži in, žalibog, se nekteri, posebno manj omikani dajo vjeti. Tako poznamo človeka v tukajšnji okolici, ktere ga je branje „Sl. Naroda“ popolnoma popačilo in razuzdalo. Drug zvest čitatelj „Naroda“ pa je po tem listu neki toliko modrost dose-

gel, da je trdil, da je naša družba sv. Mohora pohujšljiva! Ni čudo; čuk ne more dneva hvaliti. Pa to je le začetek, gotovo pride še hujše, če pojde tako naprej.

Tudi v materijalnih in občinskih zadevah znajo mladoslovenci le podirati. K temu naj služi le enizgled iz naše domače zgodovine. Ivan Nabergoj, dasi neizobražen, in kakor zdaj vidimo, tudi brezznačen kmet, je okoličane se svojimi obljubami premotil, da so ga volili v državni in po tem tudi v mestno-deželni zbor. Na mesto, da bi bil, kakor je bilo pričakovati po njegovi obljubi, pristopil h klubu državnopravne opozicije, glasoval je kot divjak z Vošnjakom, tedaj tudi za nove verske postave, tako da se je še celo tukajšnji lahonski list „Cittadino“ krohtal duhovščini, ki je zanj agitovala in glasovala, češ, zdaj ga imate, še jud Morpurgo ne bi nam bil tako dobro služil, ako bi bil zmagal, kakor ta vaš Nabergoj. Kaj hočemo; prevarjeni so bili okoličani od njega, kakor nekdanj Kranjec od Kluna. Ali ne samo v dunajski lešenjači je pomagal naš junak podirati, ampak podira krepko tudi tu v domačem zboru. To ni več nek' mji Nabergoj, ki se je potegoval za pravice in koristi slov. okolice, to je kukavica, ki okoličanom še toliko ne privoščiči, kakor njegovi lahonski kolegi. Nedavno namreč je nasvetoval nek odsek v mestnem zboru lep znesek za koristno napravo v okolici, ali kukavica Nabergoj, ki je uže večkrat za veliko večje zneske za mestne potrebe in olepšave molče glasoval, ni hotel toliko dovoliti, češ, da je preveč. Po pravici tedaj je moral reči magistraten uradnik prosilcem: „Kako hočete, da vam pomagamo, če vaši lastni zastopniki zoper vas govoré?“ Za to so mu pa dotični okoličani, ki so ga tudi v drž. zbor volili, poslali, sicer po domače pisano, pa dobro osoljeno pismo, v katerem se mu lepo zahvaljujejo za ta njegov junaški čin. Ta je tedaj prva nezaupnica Nabergoju — privoščimo mu jih še več. Tedaj le podirajte in razdirajte, pa s tem tudi sami sebe podirate, ker gotovi smo, da kakor reči zdaj stoje, gotovo ne bi bil več Nabergoj voljen za drž. poslanca, ako bi prišlo denes ali jutri do volitve.

Velika ploha 12. t. m. je naredila mnogo škode na polji; isti dan pa so se zgodile tudi nekatere nesreče. Treskalo je, da je bilo strah in strela je ubila v okolici dve osebi, eno ženo in eno dekle, drugo pa je opalila, tako da so jo nesli v bolnišnico. V Žavljah pa je vzela voda voz s celo družbo, le eden se je rešil. Sicer pa letošnja letina precej dobro kaže, če tudi je bila tu pa tam burja veliko osmodila in toča potolkla.

Ogled.

Avstrija. Nj. Velič. svetli cesar gre tedaj 7. sept. v Prago in bo bival na Hradčinu v kraljevem poslopji. Naši prusaki zaradi tega zlo nemirni tolažijo se s tem, da bo med spremstvom tudi gen. Koller, vojni minister in nekdanji c. k. namestnik na Pemske. Oplašilo jih je pa novejšje sporočilo, da pride tje tudi grof Andrassy minister vnanjih zadev, ki je Nj. Velič.

spremil v Petrograd in tam pomagal, tako se sam hvali po svojih listih, Avstrijo z Rusijo zediniti. Iz Prage se poda Nj. Vel. k velikim vojaškim vajam v Brandiž, kamor je dovoljeno priti tudi višim častnikom vnanjih držav. Govori se, da pride tje tudi Mac-Mahon, preds. franc. republike. To pa ne, mislijo si naši pruski listi, to bi Nemčijo vznemirjalo.

Moravsko. Egbert Belcredi, brat nekdanjega ministra je propal pri volitvi v Bern'skih kmečkih občinah. Izvoljen je v ožji volitvi z ustavovernim kandidatom — dr. Kusy, federalec sicer; pa one stranke, ki hoče na vsako vižo v dež. zbor ter se je s tem ločila od velike passive feder. stranke. To je velik udarec, pravi „Vat.“, za passivno opozicijo.

Ogrsko. Novoizvoljeni srbski patriarh Ivačkovič (ne Kengyelac) je že neki potrjen 6. t. m. Ivačkovič je neki sicer rojen Srb, pa se je potem poromunil. — Sedaj se snidejo srbski škofi v poseben zbor (synoda).

Hrvaški zbor se je odprl 5. t. m. Do sedaj so se stavliale z golj interpellacije glede vladnik predlogov. — Hrvatje se dobro poslužujejo svoje avtonomije po zadnjem pomirljeji z Ogrri ter skušajo administrativne zadeve, po Ogrih hvdo zamešane, zboljšati, kar jim pojde, kakor vse kaže, dobro spod rok.

Vnanje države. — **Nemčija.** Bismarck bi se rad vmešal v španske zadeve in se potegnil se silo za republiko, pa druge države, posebno Angležka, so ga dobro ponosu krcnile. — Zdaj vabi evropske države, naj pripoznajo špansko republiko. Tako je sporočil franc. predsedniku po svojem poslancu knezu Hohenlohe. Pa tudi v tem, nadejamo se, se je preveč zaletel, da bo moral se umakniti se svojim predlogom. Sploh je Bismarckov blišč precej otemnil. Zdi se, da mu je ruski car o svojem potovanji na Angležko meseca junija par resnih povedal.

Francosko. Mac-Mahonov septennat je tedaj nedotakljiv in s tem imajo Francozi začasno republiko, kar jej bo v sedanjem notranjem položaji morda nar bolj ugodno. Mac-Mahon ima oblast v rokah ter jo hoče porabiti, da se uboga Francija ojači. Njegovo možko postopanje je ukrotilo vse stranke. Zdaj ko je nar. skupščina na počitnicah je poštavljeua posebna komisija, da opazuje Mac-Mahonovo delovanje.

Obsojeni in na otoku St. Marguerite zaprti vojskovodja Bazaine je pobegnul.

Špansko. Karlisti napredujejo, republikanci pa, posebno Serrano, predsednik republike, maščujejo se nad privrženci Karlistov. Tako so zaprli v Madridu ženo in 2 hčeri Karlistinega gen. Dorregaraya med tatove iz razbojnika. Njihove surovosti se dan na dan dokazujejo, da tudi prijatelji njihovi jih več tajiti ne zamorejo.

Italijansko. — Vikt. Emanuelu se ziblje pod nogami prestol. Čuda, da še stoji. Te dni so zasačili skrivno zaroto v Rimini in Bologni, ki je nameravala republiko razglasiti. Zarota sega čez vso Italijo. Zednili so se v to republikanci, internacionalci in socijalci. Vlada je še za časa zvedela ter veliko jih zaprla; pa to bo le malo pomagalo. Krivica donaša svoj sad.

Domače stvari.

(Baron Pino, e. k. namestnik v Trstu) je prišel pret. sredo v Gorico. Na kolodvoru so ga slovesno sprejeli bar. Rechbach, Coronini, mestni zupan in viši uradniki. Zvečer mu je napravilo mesto serenado. Včeraj so se mu poklanjali uradniki vseh vrst. Danas odide. — Mi ga pozdravljamo ter se nadejamo, da bo v vsakem oziru Primorcem pravičnejši kot njegovi predniki, razun bar. Ceschi-a, ki je bil častna izjema, kolikor mu je bilo mogoče pod sedanje vlado.

— (Razpisane učiteljske službe). — Za št. Lorenško faro pri Nebli je ustanovljena in razpisana služba učitelja z letno plačo itd. občin III. vrste s pogojem, da bode učitelj podučeval izmenivno v Št. Lorencu in v Nebli (kraja sta 1/2 ure na razen). Tudi je razpisana učiteljska služba v Medani s plačo občin IV. vrste. Za te dve mesti, ki spadati pod okrajno šol. svetovalstvo Gradišče, je vložiti prošnje do 14. septembra pri krajuema šol. svetoma, za prvo v Biljani, za drugo v Medani.

Razne vesti.

— Na Srpenici so morali šolo zapreti zaradi kužljivega unetja v grlu, na katerem večina otrok boleha; pa tudi okoli Kobarida je ta bolezen veliko otrok pograbila.

— Nov časopis. V Oseku začel je po dvakrat na teden izhajati nov časopis pod imenom „Narodnost“ pisan s latinico in cirilico. Velja za celo leto po pošti 9 gl. 60 sl. Urednik mu je Vaso Gjurgjević.

— V Pruski Šleziji se je prikazala kolera.

— Na nov način pečejo kruh, pripoveduje „Naša Sl.“, takole: Mesto sladke vode in soli uzame se morske vode in kruh je neki prav dober posebno zaradi tega, ker izločuje želodčne kisline. Priporoča se zdravim in bolnim.

— Vpokojen je profesor na ljubljanski realki g. Miha Peternel. „Sl.“ pravi, da je to vpokojenje delo gosp. Vrečko-ta, ker je g. Peternel — duhoven.

— Gospod dekan Grabrijan, mnogozaslužen duhoven in obče čislani narodnjak, se je poslanstvu odpovedal. Krajnski dež. zbor zgubi zopet en steber.

— Strela je 5. avg. za Kojco (cerkljanski okraj) ubila 3 ljudi. Bilo jih je 7 mož pri košnji; huda ploha jih zapodi pod eno drevo, svoje kose pa obesijo na drevo, kar na enkrat trešči med nje in jih vse pomeče na tla. Trije so koj bili mrtvi; ostali 4 se nekoliko pohabljeni zopet vzdignejo.

— Primerna ovacija staro-katoliškemu škofu Reinkens-u. — Nekteri časopisi poročajo: Študenti na vseučilišči v Bonn-u so pred stanovanje imenovanega škofa R. v ugodni noči nakopčili precej gnolja. V to kopico so vsadili zastavo sè sledečim napisom: To je skala, in na to skalo boš zidal svojo cerkev.

— Koliko je slepih? Iz sporočila, ktereга je na Dunaji shod v prid slepcev sestavil in ga ministerstvo raznim namestništvom poslalo, razvidi se, da v avstrijskih deželah je 29.605 slepcev, zmed njih pa jih samo 300 v zavodih na Dunaji, v Döblingu, v Brnu, v Pragi, v Lincu, v Peštu itd. dobiva poduk, da si zamo-

rejo potem krnh služiti. Misli se, da bodo na Dunaji zavod slepih povečali. Na vsi zemlji štejejo en milijon slepcev.

Poslano.

gosp. dopisniku „Soče“ iz Tomina.

Iz Tomina, dne 8. avgusta. — Dopisnik iz Tomina (?) me je dne 1. avgusta t. l. v Širca-Bunc-evo „Sočo“ vrgel mené, da bóm v njenih kalnih valovih utonil. Podtika mi krivdo, da je zavolj moje nemarnosti čitalnica tukajšna zaspala, ker pevce več ne podučujem in zraven tega v oblake kuje pokojnega gosp. Furlania, mojega prednika. Da bi me pa popolnoma očrtniti mogel, potrudil se je dopisnik tudi neko nedeljo med sv. mašo ob 10 uri tjé nekam v senco „pod grad“, (v cerkev stopiti bilo ga je menda strah); tam si je smodko prižgal, ter puha je dim k višku poslušal moje grbavo (?) petje in čuden glas orgelj, katerih ni pred uže davno slišal. Dovolj! dobljeno bilo je građivo — kar napisal je „Soči“ dopis in na ta način jej pridobil učiteljsko trojico, ktere dejanja in nehanja ona tako radovoljno opisuje.

Jaz bi dopisniku ne odgovarjal, ter bi raje možko, po zgledu napadanih sobratov ta napad prezrl, ako bi bil omenjeni dopisnik pisal fakta. Vprašam Vas dopisnik: Kdo je podučeval pevce skozi 7 let, kdo jih je naučil veliko težkih pevskih zborov, ki so se v pohvalo poslušajočega občinstva pri čitalničnih veselicah popevali, kdo je več sto napevov vsakovrstnih skladateljev prepisal, ki so postali lastnina tukajšnega pevskega zbora, kdo se je ukvarjal v korist petja se sestavljanjenj partitur mnogokrat pozno v noč? — Da, z dobro vestjo smem reči, da v tej zadevi nisem manj storil, kakor moj prednik, čegar zasluge za petje v resnici niso bile majhne. Kako jaz v cerkvi pojem, to ne gre soditi Vam, ki nimate niti najmanjšega pojma o cerkveni muziki, ampak strokovnjakom, ki moje vednosti o muziki sploh drugače sodijo, kakor je Vam z Vašimi kosmatimi ušesi soditi mogoče. Povem Vam dopisnik odkritosrčno, da bom posihmal delal edino le to, kar mi postava veva in k čemur me veže moja dolžnost. Opravil, ki ne spadajo v moj delokrog, mi ne boste nalágali, ako šte poštenjak, tem-manj, ker ste se poslužili tacih sredstev, da mi mesto zahvale za moj dosedanji trud povračate s tem, da me pred svetom grdite. Želim še, da bi se na to mojo poslanico Vam dobro „ščihalo“, to Vam utegne koristiti.

Daniel Fajgelj l. r.
učitelj-organist.

Odprto pismo g. A. Kocjančiču oskrbniku v Podgori.

Resnica je le edna — to najdete v poslanici „Glas“ štev. 30, katero po vsem trdim. — K Vam v „kloako“ ne grem, ker se mi ne zdi častno. Želite polemikovati — navadite se prej uljudnosti, kar sem od Vas že 2. p. m. po predsedniku v šolski izbi zahteval. Sicer pišem poštemim, kateri Vas še čislajo, in to k Vaši časti, da navedena poslanica v „S.“ ni vaša roba, ampak delo patentirane fabrike, katera ima nalogo, da svoje izdelke razpošilja po deželi.

Po ponudjenem ali plačanem „piscu“ mi spodtikate: češ! jaz bi bil za eden in isti krstni

list 2 krat 2 fr. prejel in da tirjam dvojno plačilo za šolo, eno od kmetov, drugo od šolskega zaloga. G. A. Kocjančič! to očitano je moj „ponos“, kajti očitno je, da družega mi ne morete očitati. Sicer je, kar se tiče prvega grda laž. Povejte od koga in kedaj? — Kar se tiče družega — saj ste ud e. kr. okrajnega svetstva — kako dopuščate tako nerednost!?

Vi navajate plavo kri — jaz kmetsko; to je okus. — Ta okus je menda tudi kriv najine navskrižnosti! Vi navajate posamezne ljudi — jaz tri občine. Kar je ljudstvo govorilo — ste slišali; kako ostentativno je zapustilo šolsko izbo — ste videli!

Konečno me opozorujete na dostojno se obnašajoče moje tovarše. To ne umejem, ker jih ni bilo zraven dan volitve. Da bi Vam hotel povedati, kaj jih je odvrnilo od volitve, bi ne bilo kaj prijetno vašim ušesom. Sicer pa vém, da bi bilo prav prijetno „paševati“, ako bi ne bilo koga, ki bi včasih krenil po prstih. To je poslednja beseda v tej zadevi. Ako hočete najemati še dalje piscev — prosta Vam pot!

V Št. Mavru dne 5. avg. 1874.

J. Mašera

vikar.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Odgovor Soči: Vi usilujete Vaš list dijakom direktno ali indirektno je vse eno. Se ne spominjate več onega dijaka, ki je lani od šole do šole hodil in naročnike lovil? — Vi nas pozivljate, naj Vam dokažemo, da ste le en krajcar potegnili iz vladnega „dispositions-fonda“: — Dasiravno se taka stvar dokazati ne da se številkami da bi bilo tako jasno, kakor 2 krat dva je štiri, in se skrivnimi akti, ker nobenemu v roke ne pridejo in ker osebe, ki o tem nekaj znajo, javno govoriti ne smejo, mi še manj jib imenovati, — Vam vendar take navedemo, da bo skoraj tako jasno, kakor 2 krat 2 je štiri, tudi nepremišljeno izjavo moža Vaše moke. Za danas uprašamo pred mi Vas: S kakim vzrokom ste Vi in Vaša stranka pred 2 letoma n a s t. j. „Glas“ obrekovali, javno in privatno, da smo vladni in od vlade podkupljeni? Odgovorite, kar hočete, ne pridemo v zadrego, tudi Vas tako hitro v tej zadevi iz rok ne pustimo. — Potem tirjamo, da o d l o č n o odgovorite, kdo so tisti „nekateri gospodje“, „ki so javno privilegirali, da še celo zapovedali nemoralno vohunstvo, gospodje, ki se menda celo policijskih aktov ne sramujejo“ — potem povejte ravno tako o d l o č n o, v kateri zvezi so z „Gl.“

Za drugo Vaše „fakinsko“ zaletanje in razsajanje se ne zmenimo. Nam je to le dokaz, da smo V a s v živo zadeli. Sicer priznamo, da ste v prvi č dali manj o s e b n i odgovor. V prvo pa, ko boste se dotaknili osebe pravega ali nepravega urednika posvetimo Vam in Vašim „učenjacom“, da boste imeli dovolj. — Pero pa le položite za časa, da se Vam ne bo godilo kakor se ima neki goditi uredniku „Slov. Nar.“

G. A. F. iz Št. M.: Prihodnjič; g. R. v V.: Reč je že prestara, potem tudi uzrok ne kaj Vam ugoden; gg. St. v K. in St. v P. Potrpita; g. H. v V.: Prih.

Št. 102

Oznanilo.

Vodstvo goriške zastavljaničice, ustanovljene po grofu Jožefu Thurn-u, naznanja, da se bodo prodajale na javni družbi dne 10 septembra 1874 in po tem iste še ne rešene zastave, ki so II. o četrt leta 1873 (to je: mesca aprila, maja in junija 1873 zastavljene.

Na prodaj je mnogo botilij prav **izvrstnega berzamina** po 70 kr. botiljo. Kdor želi kupiti naj se oglasi pri opravništvu „Glasa“ — v Mailing-ovi tiskarni. —

Razpis učiteljskih služeb.

V sežanskem šolskem okraju razpisujejo se s tem:

- učiteljske službe v šolskih občinah III. vrste v Površju, Rodiku in Štjaku.
- učiteljske službe v šolskih občinah IV. vrste v Kobiljiglavu, Vatovljah, Velikem-dolu, Vojsčici.
- podučiteljski službi v Sežani in v Komnu šols. občin II. vrste.

Dohodki tih služeb so določeni v §§. 22, 30, 33 in 36 deželne šolske postave 10. marcija 1870.

Ppdučitelj v Sežani dobival bode še fl. 100 doklade, a v Komnu vžival prosto stanovanje obstoječe iz ene sobe.

Prosilci naj vložijo svoje prošnje prevideno z dokazom učiteljske sposobnosti in dosedanjega službovanja, naj dalje do 10. septembra t. l. pri dotičnih krajnih šolskih svetih. Prosilci, ki ne služijo v tem šolskim okraju, naj vložijo prošnje po njim predpostavljenih šolskih oblastih.

C. KR. OKRAJNI ŠOLSKI SVET
v Sežani 7. avg. 1874.

Agenturo banke Slovenije sem prevzel jaz podpisani ter se obrnem do čast. duhovščine, da bi me v tem podpirala. **Pooblaščen sem za agenta čez cele Brde.**

Se spoštovanjem.

Ant. Jakončič

posest. in agent banke
„Slovenije“.

NA ZNANJE.

Tistim prečastitim gospodom duhovnikom-spovednikom, ki želijo imeti nov natis „Casus ordm. dioeces. reservati“ naznanja se, da ga dobijo v Mailingovi tiskarni.

OZNANILO.

Naznanja se s tem, da bode prihodnji somenj v **Nabrežini kvaterni četrtek septembra**, to je 17. imenovanega meseca, h kateremu somnju, ker je vselej prav živahen, slavno občins. uljudno vabi podpisano Županstvo v Nabrežini 26. jul. 1874.

JOŽEF GRUDEN l. r.

Prodaja

OGRSKEGA VINA

na vedro (emer) po 40 bokalov,
BELEGA po gl. 9 do 12 vedro
CRNEGA „ „ 9 „ 13 „

v

Seppenhofer-jevi drogeriji

na **Travniku**

(nasproti nadškofijske kapele);
kjer je tudi založba
**žganja iz ogrskih
tropin**

po gl. 24 do 28 vedro (emer.)